

Amicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba de jos.

Apare săptămânal sub îngrijirea Dlui Revizor școlar

MARIAN SASU.

Abonament :

120 lei pe an pentru membrii corpului didactic.
iar pentru comitele școlare și part. 150 lei.

Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Insertiuni și reclame

se publică după tarif. — Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se înapoiază.

Un număr 3 lei.

Note și impresii din călătorie.

VI.

De aci am plecat cu toții pe jos la *Humulești*, locul de naștere alui *Ioan Creangă*. Comuna aceasta se află în nemijlocită apropiere de Târgu-Neamț; de acesta e despărțită prin pârăul *Ozana*. Localul școlar de aci e vechiu și puțin corespunzător. Acum se construiește unul nou din inițiativa dlui inspector școlar C. Stan. Localul acesta e uriaș; are un etaj și vre-o treisprezece săli de clasă, foarte spațioase. Școala aceasta când se va termina va purta numele lui *Ioan Creangă* și va fi un impozant monument, demn de memoria neîntrecutului povestitor moldovean.

Am văzut apoi casa unde s'a născut și petrecut Creangă. E o casă țărănească modestă, cu ferestre mici, acoperită cu șindilă lată. Pe perețele din fața ei se află o placă de marmoră cenușie cu inscripția: „*Aci s'a născut și petrecut anii copilăriei Ion Creangă 1857—1889.*”

Ziua de 24 Maiu am petrecut-o în comuna *Vânătorii-Neamțu*, unde s'a ținut cerc cultural cu învățătorii din împrejurime. Dimineața am luat parte la serviciul divin. A predicat foarte frumos dl *I. V. Bârliba*, inimosul director al gimnazului de băieți din Târgu-Neamțu. După aceste a urmat ședința intimă în care s'au ținut o lecție practică și două conferințe. Discuțiile, încinse în jurul acestor puncte, au fost la nivel.

Ședința publică s'a ținut după masă, în pavilionul din curtea școalei. Programul acestei ședințe a fost foarte bogat; peste 20 de puncte, constătătoare din conferințe, coruri declamații, dansuri și o alegorie. Toate punctele din program au fost bine executate.

Dintre excursioniști a vorbit subsemnatul. Mănecând din faptul, că orașele noastre sunt pline de străini în mâinile cărora e întreg comerțul și negoțul am crezut că e bine să povățuiesc mulțimea cea mare de țărani, care era de față ca să-și dea copiii la meserie și negoț și să spriginească înainte de toate pe negustorii de neamul nostru. Am mai sfătuit ca să întemeieze cooperative de tot felul de unde să se poată aproviziona cu toate cele de lipsă.

După conferință am mers cu toții la hora satului. Era lume multă și veselă. Când am văzut în horă flăcăii chipeși și sprinteni, cu pălăriile mici pe cap, cu cămășile albe și nu prea lungi, cu pieptarele negre de postav ce aveau un guler verde și cu cismele lipite bine pe picior, zic, mi-am adus aminte numai de cât de viteji plăieși alui Ștefan cel Mare, cari s'au luptat la Cetatea Neamțului cu oștile lui *Sobietzki*, craiul Polonilor.

În Vânătorii-Neamțu sunt două școli primare; una de băieți și alta de fete. Directorul acestor școli e dl *Gh. Popescu*, care a fost organizatorul frumoaselor serbări din aceasta comună frunțasă. Pe lângă școala de aci este o frumoasă bibliotecă populară, care poate face fală ori și cărei comune.

Seara, rentorcându-ne cu toții la Târgu-Neamțu, am luat o gustare copioasă în grădina dlui coleg Gheorgheasa, care și pe calea aceasta a știut să-și arate dragostea frățească către noi.

În dimineața zilei de 25 am plecat la *Mănăstirea Agapia*. În acest drum ne-au întâmpinat cu flori învățătorii și elevii dela școala din satul *Sacalușești* com. Filioara. Ajungând în satul *Agapia*, am cercetat școala de acolo, care are un local frumos și solid, cu două săli de clasă și doi învățători, în persoanele soților *Gavrilescu*. Am asistat la o lecție practică din aritmetică. Cunoștințele vaste ale elevilor, din acest obiect de studiu, ne-au pus pe toți în uimire.

De aci am mers la *Mănăstirea Agapia*, care nu e departe de sat. Aci ne-a întâmpinat maica *Angela Macri*, directoara școlii de adulte și econoama mănăstirii. Superioara mănăstirii e maica *Dima*, o femeie foarte venerabilă, care ne-a primit cu multă iubire.

Mănăstirea aceasta a fost zidită în anul 1585 de către voevodul Petru al V-lea, zis Schiopul. Până la anul 1805 mănăstirea a fost pentru călugări, iar de atunci încoace pentru călugărițe. În prezinte sunt vre-o trei sute de maice; între aceste se află și maica *Ghelasia*, din comuna Șpring, județul nostru Alba de jos.

Pictura din biserica mănăstirii e făcută de către marele nostru pictor *N. Grigorescu*. Maicele au un cor admirabil, condus de maica *Eufrosina Mihălescu*, absolventă a conservatorului de muzică din București. Mai sunt aci ateliere de țesătorie, covoare și tricotaj, unde se confecționează lucruri de toată frumseța, cum sunt de pildă covoarele, pe cari le-am admirat cu toții. Pretotindeni am văzut cea mai bună ordine și curățanie exemplară.

Dela Mănăstirea Agapia am plecat după amiazi la *Mănăstirea-Văratec*. La intrarea în comună ne-a primit cu o vorbire înflăcărată primarul satului. Ajunși la mănăstire am fost întâmpinați cu „Imnul Regal”, cântat foarte maiestos de către corul maicelor, condus de maica *Antonia Borș*, sora dlui părinte din Bicaz.

Superioara acestei mănăstiri e maica *Zenaida Racliș*, care ne-a arătat multă bunăvoință și atențiune. Intrând în sfânta biserică am asistat la un mic serviciu divin, oficiat pentru noi de către preotul bisericii. Biserica acestei mănăstiri e frumoasă și împodobită cu multe obiecte prețioase.

După aceste am ascultat în sala de recepții un concert bisericesc, organizat de către corul mănăstirii. Cântările divine, executate cu atâta sentiment și artă ne-au înălțat pe toți.

Mănăstirea aceasta a fost ridicată de către *Duca-Vodă*. În prezente sunt 400 maice bugetare și 200 nebugetare. Și aci se găsesc ateliere de țesătorie, covoare și tricotaș. Mai există o școală de adulte cu două posturi de învățătoare; diriginta școalei e maica *Natalia Bolbelița*.

Peste noapte am dormit la aceasta mănăstire.

În ziua următoare de 26 Maiu am plecat de aci cu *autobusul* la *Mănăstirea Secu*. Mănăstirea aceasta se află ascunsă între niste păduri bătrâne de fag și stejar. Ne-a întâmpinat foarte afabil părintele *Ilarion Bălăiță*, starețul mănăstirii.

Mănăstirea aceasta a fost întemeiată de către cronicarul *Nestor Ureche* pe la anul 1550. Biserica mănăstirii e frumoasă. Aci am văzut *epitaful* cusut cu fire de aur și argint de către Elena, soția cronicarului. Epitaful acesta înainte de război a fost prețuit în 300.000 lei aur. Câte valorează el astăzi?

Am vizitat și *veșmântăria* mănăstirii în care se păstrează cu multă sfințenie, odoare scumpe bisericesti, de tot felul. Am văzut aci vestminte arhieresti și preoțești, evanghelii bogat îmbrăcate în aur și argint, candelile scumpe, chivoturi prețioase, cruci cu pietrii nestimate și alte odoare de mult preț, vrednice de văzut pentru măiestria cu care sunt lucrate și vechimea lor istorică.

În revoluția lui *Tudor Vladimirescu* dela 1821, o parte din *eteriștii* s'a refugiat și baricadat în mănăstirea aceasta. După o rezistență de vre-o trei săptămâni, gătându-li-se apa s'au predat Turcilor, cari apoi iau măcelărit pe toți.

Cu prilejul secularizării mănăstirilor ar fi fost înstrăinat din *veșmântăria* acestei mănăstiri și piciorul cel drept al sfântului evangelist *Ioan*, care a fost adus aci din Moscva de către un călugăr grec.

Azi mănăstirea Secu e foarte slab îngrijită. Te cuprinde jalea, când vezi că toate se ruinează și nu vine nime să ajute la repararea lor. Bieții călugări încă o duc rău; am văzut pe vre-o câți-va dintre ei că umblau desculți și sdrențoși prin curtea mănăstirii. Nu e mirare! Mănăstirile azi numai au averi ca în trecut, iar bugetul ce'l primesc calugării dela stat e mai mult decât

ridicol: *trei lei la zi*. În prezintă în mănăstirea aceasta sunt 50 călugări bugetari și 23 nebugetari. Aci n'am văzut nici-un atelier. Și e rău, că nu se practică nici-o meserie, care ar aduce foloase din ori și care punct de vedere.

De aci ne-am rentors în comuna *Bălțătești*. Am fost întâmpinați de învățătorii și elevii școlii. Aci există un local bun de școală, cu patru săli de clasă și patru posturi de învățători; director e dl Popovici, un coleg veteran. Și pe lângă școala de aci se află un atelier de lemnărie.

Prânzul l'am luat la școala de gospodărie de sub conducerea dșoarei directoare *Constantinescu*.

În Bălțătești sunt băi de apă bună vindecătoare.

Rentorcându-ne în după amiaza zilei aceleia la Târgu-Neamțu, seara am avut o cină comună de adio. A domnit o vie animație în tot cursul cinei. Colegii moldoveni și-au exprimat regretul, că ne departăm așa de repede din sinul lor; în acelaș timp însă ne-au promis, că ne vor căuta și dâșii cât de curând.

Din partea alor noștri s'a adus călduroase mulțumiri dlor inspectori Stan și Petrescu, dintre cari, unul a fost inițiatorul, iar al doilea sufletul acestei excursii frumoase. Nu mai puține laude și mulțumiri i s'a adus și dlui revizor școlar P. Gheorghesa pentru frumoasa situație a învățământului primar pe care am văzut-o în județul domniei-sale și pentru faptul că dânsul ne-a călăuzit cu atâta dragoste și devotament în tot cursul călătoriei noastre.

Cu aceste am părăsit noaptea județul Neamțu, trecând cu autobusul la *Pașcani*, unde am luat trenul, care a dus apoi pe fiecare la casa sa.

Eu unul mărturisesc sincer, că m'am rentors din excursiunea aceasta cu cele mai frumoase impresii și mai plăcute amintiri.

Marian Sasu.

De ale elevilor noștri.

Învățătorul vrea să explice elevilor săi ce este *remușcarea*.

— Iată, tu, Popescule; deunăzi am aflat că vecinul vostru te-a prins furând prune din grădina lui. Ce ai simțit tu pe urmă?

Elevul. — Durere de burtă, dom'le.

* * *

Învățătorul. — Bagă de seamă, Ionescule; dacă tu ai 75 de bani și frate-tău 35, și tu îi iei banii lui, care o să fie rezultatul?

Elevul. — Ceartă și bătaie, dom'le'nvățător.

Lecție practică de aritmetică.

Scăderea cu numerele $1=5$.

I. Pregătirea.

a) *Apercepțiunea.* Numărați îndărăt, dala $4-1!$ (4, 3, 2, 1, 0). Scrie N., acest răspuns, pe tablă! (Să scrie). Cetește ce-ai scris! (4, 3, 2, 1, 0). Cetiți cu toții, iar N. arată cu degetul, fiecare cifră! 4, 3, 2, 1, 0).

Spuneți acum, ce numere sunt înaintea lui 4, până la 1? Înaintea lui 4 e 3; înaintea lui 3 e 2: etc.)

Inchideți din 4 degete ridicate pe rând, tot câte un deget și spuneți câte degete mai rămân? (4 degete fără 1 deget rămân 3 degete; 3 degete fără 1 deget rămân 2 degete; etc).

1. Să spună N., fără ajutorul degetelor, acest răspuns! ($4-1=3$; $3-1=2$; $2-1=1$; $1-1=0$). Scrie N., pe tablă ce-ai spus! (Să scrie). Cetește ce-ai scris! Cetiți acum cu toții; iar N. arată cu nuiua, fiecare semn scris pe tablă!

Acest procedeu, se va continua cu exercițiile următoare: Scădeți (scoateti) din 4, înapoi pe rând, toate numerele dela $4-1!$ [$4-4=0$; $4-3=1$; $4-2=2$; $4-1=3$; și $4-0=4$]. Apoi: $3-1=2$; $3-2=1$; $3-3=0$; înapoi: $3-3=0$; $3-2=1$; $3-1=2$; $3-0=3$. Pe urmă: $2-1=1$; $2-2=0$ și $1-1=0$.

2. Se repetă apoi adunările, cari dau pe 5: Puneți tot lângă 1, pe rând, toate numerele 2 până la 5! ($1+1=2$; $1+2=3$, $1+3=4$; $1+4=5$. Apoi: $2+1=3$; $2+2=4$; $2+3=5$. Pe urmă: $3+1=4$; $3+2=5$; și $4-1=5$).

Spuneți acum, toate adunările, cari dau sau fac pe 5! ($1+4=5$; $2+3=5$; $3+2=5$; $4+1=5$). Îndărăt: $4+1=5$; $3+2=5$; $2+3=5$; $1+4=5$).

Din ce numere e făcut dar 5? ($5=1+4$; $5=2+3$; $5=3+2$; $5=4+1$).

Convinși de rezultatul desăvârșit bun, al exercițiilor de mai sus, urmăm:

b) *Anunțarea.* Astăzi avem să scădem din 5, numerele mai mici decât el (5). Ce vom învăța azi? (... să scădem din 5, etc.) Și cari sunt numerele mai mici decât 5? (... 4, 3, 2, 1).

1. 2. Prin răspunsuri continue, se repetă scăderile din 4: apoi toate adunările, cari dau sau fac pe 5. Maxima însă spune: „Cine grăbește rău face“.

II. Predarea.

1. **Concretizarea.** a) Numărați, câte bile sunt aici? (... 5 bile). Din aceste 5 bile, spuneți câte bile iau la o parte? (... 1 bilă). Numărați, câte au mai rămas? (... 4 bile).

b) Câte bile ați numărat la început? (... 5 b.) Din 5 bile, câte am luat la o parte? (... 1 b.). Și câte bile au mai rămas? (... 4 bile).

c) Cinci bile fără câte rămân 4 bile? (... fără 1 b.) Câte bile am luat din 5, ca să rămână 4 bile? (... 1 bilă). Câte fac 5 bile fără 1 bilă (... 4 b.)

Exemplul al 2-lea, prin ridicări de degete:

a) Ridicați dela mâna stângă, pe rând, tot câte un deget și spuneți câte aveți de toate? (5) deg.) Din acestea 5 degete, închideți 1 deget! Numărați-le, câte degete au rămas încă ridicate? (... 4 deg.).

b) Câte degete ați spus că aveți de toate, la mâna stângă? (... 5 deg.) Pe urmă, câte degete ați închis? (... 1 deg.). Și câte degete au rămas încă ridicate? (... 4 deg.).

c) Cinci degete, fără câte rămân 4 degete? (... 1 deg.). Câte degete am închis, din 5, ca să rămână 4 degete? (... 1 deg.). Cât fac dar 5 degete, fără 1 deget? (... 4 deg.).

La fel procedăm și cu alte exemple de e trebuință.

2. **Abstracțiunea.** a) Cât ați spus că fac 5 bile fără 1 bilă? (... 4 b.). Dar 5 degete fără 1 degete? (... 4 deg.). Cât rămân din 5 linii, dacă ștergem 1 linie! (... 4 linii.)

În alte lecțiuni, vom trata la fel: $5-2=3$; $5-3=2$; $-4=1$; și $5-5=0$. întâi concret, apoi abstract. Pe urmă vom continua:

b) Cât trebuie să luăm din 5 bile, ca să rămână 4 bile? (... 1 bilă). Dar din 5 bile, ca să rămână 1 bilă? (... 4 bile).âte degete trebuie să închidem din 5, ca să rămână 3 degete dicat? (... 2 deg.). Dar dacă din 5 degete, închidem 3 degete,âte mai rămân ridicate? (... 2 deg.). etc.

Care număr e mai mic: 3 ori 5? (... 3). Cu cât e mai mic 3, cât 5? (... cu 2). Dar decât 5, cu cât e mai mic 2? (... cu 3). etc.

c) Scădeți din 5 pe rând, toate numerele dela 1—5! [$5-1=4$; $-2=3$; $5-2=3$; $5-1=4$; $5-5=0$]. Îndărăt: $5-5=0$; $-4=1$; $5-3=2$; $5-2=3$; $5-1=4$; $5-0=5$.

(Va urma)

R. Lupescu rev. cl. II.

Posturile vacante dela școllele primare de stat din județul Alba de jos pe anul școlar 1925—1926.

In zilele acestè s'a inaintat la Inspectorat tabloul posturilor vacante din județul nostru. In tabloul acesta sunt arătate și acele locuri, cari in anul trecut au fost deținute de către învățatori suplinitori. Cei doritori de a obține vre-o unul din posturile aceste își vor înainta petițiile prin revizotatul școlar la Minister sau se vor prezenta in persoană la Inspectorat spre ași alege posturile ce doresc, conform Art. 127 din legea învățământului primar. Pentru orientare am aflat de bine să publicăm aceste locuri vacante și in revista noastre ; și anume : Abrud 2 posturi (inv. și învățătoare), Alămor 1 (inv.), Alecuș 1 (inv.), Armeni 1 (inv.), Blandiana 1 (invățătoare), Berghin 1 (inv.), Boz 1 (inv.), Bucerdea grănoasă 1 (invățătoare), Bucium Isbita 1 (inv.), Bucium Șasa 1 (inv.), Bucium Montari 1 (inv.), Cacova 1 (inv.), Cărpeneș 1 (inv.), Cetea 1 (invățătoare), Ciunga 1 (invățătoare), Craiva 1 (inv.), Cricău 2 (inv. și învățătoare), Cut 1 (invățătoare), Dealul Geoagiului Cristești 1 (inv.), Dealul Geoagiului Tecsești 1 (inv.), Doștat 1 (invățătoare), Drâmbar 1 (inv.), Dumitra 1 (inv.), Fărău 1 (invățătoare), Galați 1 (inv.), Galda de sus 1 (inv.), Gâmbuț 1 (inv.), Gârbova de sus 1 (inv.), Găureni 1 (inv.), Geomal 1 (invățătoare), Gheja 2 (inv. și învățătoare), Hăpria 1 (inv.), Hopârta 1 (invățătoare), Intregalde-Necrilești 1 (inv.), Inuri 1 (inv.), Măgina 1 (inv.), Mogoș-Miclești 1 (invățătoare), Mogoș-Cojocani 1 (inv.), Mihalt 1 (invățătoare), Nandra 1 (inv.), Oarda de sus 1 (invățătoare), Obreja-orfelinat 1 (invățătoare), Odverem 1 (inv.), Ocnișoara 1 (inv.), Ohaba 1 (invățătoare), Ozd 1 (inv.), Poiana Aiudului 1 (invățătoare), Ponor 2 (inv.), Presaca de Secaș 1 (invățătoare), Răcătău 1 (inv.), Răchișel 1 (inv.), Rădești 1 (invățătoare), Roșia de Secaș 1 (invățătoare), Sărăcsău 1 (invățător), Sohodol Peleş 1 (inv.), Sohodol Poiana 1 (inv.), Sohodol Sat 2 (inv. și învățătoare), Strajă 1 (inv.), Spălnaca 2 (inv. și învățătoare), Tăuțiu 1 (inv.), Țelna 1 (invățătoare), Trâmpoele 1 (inv.), Valea dosului 1 (inv.), Vârtop 1 (inv.), Valeageoagelului 2 (inv. și învățătoare), Vingard 1 (invățătoare), Vârtop 1 (inv.), Zlatna 1 (inv.), Zlatna-Văltori 1 (inv.), Abrud — grădină de copii — 1 post de conducătoare.

Partea oficială.

No. 1551/1925 **Revizoratul școlar al județului Alba de jos.**

Către toate direcțiunile școlilor primare de stat.

Avem onoare a vă face cunoscut că taxele ce se vor încasa dela elevii, cari se înscriu a depune examen ca pregătiți în particular în sesiunea aceasta sunt: 500 lei pentru o clasă și 1000 pentru mai multe clase.

Din acestea se va socoti pentru Casa de Credit și a Corpului Didactic (din București) 35% din 80 lei dacă se dă examen pentru o clasă și 15% pentru Comitetul școlar respectiv. Dacă se dă examen de mai multe clase atunci aceleași cote se vor aplica numai la taxa de 120 lei, rămânând deci a se repartiza restul între membrii comisiunii.

Un exemplu: dacă se prezintă pentru a da examen din o singură clasă, 3 elevi, se va încasa suma de 1500 lei care se va repartiza astfel: se scade suma de $80 \times 3 = 240$ lei căreia se aplică cotele de 35% pentru Casa de Credit și 15% pentru comitetul școlii unde se dă examen. Ar veni 84 lei pentru Casa de Credit și 46 lei pentru Comitetul școlar. Restul de 1370 se va repartiza astfel: 2% pentru președintele comisiunii, 1% pentru Dl Revizor școlar iar restul între cei 4 membri ai comisiunii de examinare (între cari e și președintele).

No. 1476—1925.

II.

În temeiul ordinului On. Minister No. 59995—1925, vă facem cunoscut, că pentru înființarea posturilor noi pe 1 Septembrie se va decide în urma cererilor individuale și motivate prin Inspectoratul primar respectiv.

În consecință invităm comitetele noastre școlare să ne înainteze cereri de înființări de noi posturi, arătându-ne că se vor îngriji de localul și mobilierul școlar recerut.

Nr. 1337—1925

III.

Cu ordinul nostru nro de mai sus am urgit achitarea sumelor incuse din vânzarea biletelor de loterie a Sindicatului Presei Române. Foarte puțini au răspuns la ordinul nostru. În urma acestora punem în vedere tuturor, că întrucât nu ne vor restitui biletele sau plăti banii ce dătoresc până la 15 l. c. ne vom vedea constrânși, ca să reținem acele sume din salariile de pe Iulie și August, fiindcă și noi trebuie să ne dăm seamă și altă modalitate n'am aflat de cât aceasta. Revizor școlar, *M. Sasu.*

Comitetul școlar al județului Alba de jos.

No. 235/1925.

Către toate comitetele școlilor primare de stat.

Urgităm îndeplinirea urgență a dispozițiilor noastre cuprinse în ordinul sus citat.

Secretar: *M. Sasu.*

President: *Dr. C. Velican.*